

KAUNAS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY
THE GENERAL JONAS ŽEMAITIS ACADEMY OF LITHUANIA
KLAIPEDA UNIVERSITY

IEVA AURYLAITĖ

**INTERACTION BETWEEN LOCAL GOVERNANCE AND CITIZENS
ON SOCIAL NETWORK FACEBOOK: THE CASE OF LITHUANIAN
MUNICIPALITIES**

Summary of Doctoral Dissertation
Social Sciences, Political Sciences (S 002)

2019, Kaunas

Doctoral dissertation was prepared at Kaunas University of Technology, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Institute of Social Sciences, Arts and Humanities, during the period of 2014–2018. The studies were supported by the Research Council of Lithuania.

Scientific Supervisor:

Prof. Dr. Eglė BUTKEVIČIENĖ (Kaunas University of Technology, Social Sciences, Political Science, S 002).

Scientific Consultant:

Prof. Dr. Auksė BALČYTIENĖ (Vytautas Magnus University, Social Sciences, Political Science, S 002).

Editors:

Edita Bačėnė (Lithuanian language)

Vaidotas Rimeikis (English language)

Dissertation Defence Board of Political Sciences Field:

Prof. Dr. Saulius PIVORAS, Vytautas Magnus University (Social Sciences, Political Sciences S 002) – **chairman**;

Dr. Vaiva KALESNIKAITĖ, SUNY – The College at Brockport (Social Sciences, Management, S 003);

Prof. Dr. Gintautas MAŽEIKIS, Vytautas Magnus University (Social Sciences, Political Sciences S 002);

Dr. Vaidas MORKEVIČIUS, Kaunas University of Technology (Social Sciences, Political Sciences, S 002);

Assoc. Prof. Dr. Rūta ŽILIUKAITĖ, Vilnius University (Social Sciences, Sociology, S 005).

The official defense of the dissertation will be held at 12 a. m. on 21th November, 2019 at the public meeting of Dissertation Defense Board of Political Science Field in Rectorate Hall at Kaunas University of Technology.

Address: K. Donelaičio St. 73 – 402 44249 Kaunas, Lithuania. Tel. no. (370) 37 300 042; fax. (370) 37 324 144; e - mail doktorantura@ktu.lt

Summary of doctoral dissertation was sent on 21th October, 2019.

The doctoral dissertation is available on the internet <http://ktu.edu> and at the libraries of Kaunas University of Technology (K. Donelaičio st. 20, Kaunas), Vytautas Magnus University (V. Putvinskio st. 23, Kaunas), The General Jonas Žemaitis Academy of Lithuania (Šilo st. 5A, Vilnius) and Klaipėda University (K. Donelaičio sq. 3, Klaipėda).

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJA
KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS

IEVA AURYLAITĖ

**VIETOS VALDŽIOS IR PILIEČIŲ SĄVEIKA SOCIALINIAME TINKLE
„FACEBOOK“: LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ATVEJIS**

Daktaro disertacija
Socialiniai mokslai, politikos mokslai (S 002)

2019, Kaunas

Disertacija rengta 2014–2018 m. Kauno technologijos universiteto Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultete, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų institute. Mokslinius tyrimus rėmė Lietuvos mokslo taryba.

Mokslinis vadovas:

Prof. dr. Eglė BUTKEVIČIENĖ (Kauno technologijos universitetas, socialiniai mokslai, politikos mokslai S 005).

Mokslinis konsultantas:

Prof. dr. Auksė BALČYTIENĖ (Vytauto Didžiojo universitetas, socialiniai mokslai, politikos mokslai S 002).

Redaktoriai:

Edita Bačėnė (lietuvių kalba)

Vaidotas Rimeikis (anglų kalba)

Politikos mokslų krypties disertacijos gynimo taryba:

Prof. dr. Saulius PIVORAS, Vytauto Didžiojo universitetas (socialiniai mokslai, politikos mokslai S 002) – **pirmininkas**;

Dr. Vaiva KALEŠNIKAITĖ, Niujorko valstijos universitetas (socialiniai mokslai, vadyba S 003);

Prof. dr. Gintautas MAŽEIKIS, Vytauto Didžiojo universitetas (socialiniai mokslai, politikos mokslai S 002);

Dr. Vaidas MORKEVIČIUS, Kauno technologijos universitetas (socialiniai mokslai, politikos mokslai S 002);

Doc. dr. Rūta ŽILIUKAITĖ, Vilniaus universitetas (socialiniai mokslai, sociologija S 005).

Daktaro disertacija bus ginama viešame politikos mokslų krypties tarybos posėdyje 2019 m. lapkričio 21 d. 12 val. Kauno technologijos universiteto, Rektorato salėje.

Adresas: K. Donelaičio g. 73-402, 44249 Kaunas, Lietuva.

Tel. (+370) 37 300 042; faks. (+370) 37 324 144; el. paštas doktorantura@ktu.lt.

Daktaro disertacijos santrauka išsiųsta 2019 m. spalio 21.

Su disertacija galima susipažinti internete (<http://ktu.edu>), Kauno technologijos universiteto (K. Donelaičio g. 20, Kaunas), Vytauto Didžiojo universiteto (V. Putvinskio g. 23, Kaunas), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (Šilo g. 5A, Vilnius) ir Klaipėdos universiteto (K. Donelaičio a. 3, Klaipėda) bibliotekose

INTRODUCTION

The tradition of liberalism emphasizes the dilemma of the applicability of democratic principles in practice; therefore, supporters of pluralist democracy pay much more attention to analyzing the normative implications in political life. In previous works on participation in the theory of democracy (Pateman, 1970; 1985 (cited by Held, 2002), emphasis was placed on citizens' ability to directly influence the political decision-making process by expressing civic opinions on certain political issues and their decisions. In subsequent works on participation in the theory of democracy (Barber, 2003; Strömbäck, 2005; 2008; 2013; 2014) citizens' participation in politics is treated as a continuous process covering a long period of time. The procedural dimensions of liberal democracy are informativeness and responsiveness; it is these latter principles of democracy that help to ensure the implementation of democracy in society. Political institutes ensure the accountability of policy-makers to citizens by publicizing information to citizens, and the responses of local government and citizens to information on the policies being implemented give meaning to the criterion of responsiveness. Political responsiveness is created not only by citizens, but also by political actors (political institutes), initiating deliberations and discussions on relevant civil topics.

Local government, being closest to citizens, are trying to empower citizens to engage in political formation and implementation processes. The success of political communication is determined by the opportunities created by self-government – information measures used to respond to the trends of civic participation in modern society and suitable ways to help citizens get involved in political life in local self-government. In response, it would be particularly relevant to consider how the interaction between local government institutions and citizens is changing in the face of new communication opportunities. In other words, it is important to go deeper into the communication activities and the tools used (and whether they are used at all) by the institutions of local government and how citizens respond to all these efforts.

Local government seeks to empower citizens to participate in politics using the strategies of e-participation. E-participation is organized information publicity, helping political institutions empower citizens to participate in politics. Although e-participation is a tool that enables citizens to participate and responds to trends of information society, to applying e-participation in practice is complicated. E-participation is difficult to implement at local government level (Malina, 2003; Gibson, Andrea, & Stephen, 2004; Chadwick, 2006). Foreign researchers have provided most of the insights by assessing the ways in which citizens participate and their change in virtual sphere, more important interpretations of the new quality for such participation are still lacking. That is why this scientific work focuses on this.

In each country, e-participation is exceptional, it is therefore important to disclose the strategies of e-participation in Lithuanian local government. In 2017, „Digital Economy and Society Index“¹ reveals a lower coefficient of Lithuanian e-participation index compared to other EU countries (the leader – Netherlands, or the Scandinavian countries – Denmark, Sweden and Finland). The most encouraged e-participation strategy is „bottom-up“. „The Union is the only solution that will enable Europe to tackle the challenges of the 21st century that affect the local population in our cities and regions. Our method is simple: to build Europe „from bottom-up“ with the involvement of European citizens“ (Lambertz, 2017). The strategy „bottom-up“ of e-participation is the way of enabling citizens to participate directly in politics representing their interests and receiving the response in political processes. In this way, there is a dialogue between local government and citizens. The „top-down“ strategy of e-participation is a way of ensuring the procedures of the represented democracy. The local government, when making political decisions, combine the interests of a person and groups with the public interest. A consensus of different interests can only be achieved through the interaction of different political actors. In this case, legitimacy is achieved through the interaction of local government with citizens when citizens recognize their local government activities and local governments recognize 'citizens' concerns and important issues.

Political institutes are obliged to provide information to citizens about their activities: the political decision-making process and agenda setting. The law on local self-government of the Republic of Lithuania regulates the functions of publicity and transmission of information. The law states that state and municipal institutions must provide the information about functions, structure, information index, other information provided by legislation. However, the provision of local government information to citizens is regulated in a too abstract manner (Mažylyis, 2006, p. 73) therefore; it is difficult to establish organized publicity of information for citizens at the level of local self-government. Thus, in this work, more attention is paid to the ability of local government to share information on social media according to the appropriately identifiably logic of the new media.

The issues of citizen involvement in consideration of public political affairs are constantly at the center of interest of researchers and public policy practitioners. Analyzing the latest scientific insights, there is a significant gap between how much politically relevant information reaches citizens and how they react to it and whether they engage in the public policy issues and deliberations (Grabe, Myrick, 2016). This growing gap is identified as one of the paradoxes of

¹ *Digital Economy & Society*. Digital Single Market (DESI). Access through Internet: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> [viewed 23/06/2018].

modern democratic life. Although there is a lack of political events and a wide range of information on the public sphere, this does not trigger a greater interest of citizens in politics. In other words, the abundance of information is not a sufficient factor for citizens to engage in public affairs. Moreover, more recent scientific insights include, without exception, the notion that modern societies simply should not expect a high level of citizen participation (Parvin, 2015). According to this minimalist version of democratic participation, an act of building democratic life that does not require the full and continuous involvement of all citizens will suffice.

A lot of research done using the normative concept of „public sphere“, which defines the basic conditions for democratic public speaking and decision-making. Meanwhile, the „reaction“ or „responsiveness“ by political government – play a much smaller role in contemporary scientific works. It is for this reason, and especially for the new issues raised here associated with the aspects of interactive communication environment, this research will focus on interaction between local government and citizens, discussing in more detail the responsiveness – feedback. The concept of interaction is explained and interpreted in various ways, thus this work focuses specifically on the relationship between local government and citizens, taking into account the wide spectrum of citizen participation, characterized by different types of participation, causing different influence when discussing various issues and (not)making appropriate decisions related to public affairs. The dissemination of information between the sender and the recipient (audience) can concentrate or separate citizens in traditional communication models. There is an opportunity to develop feedback, the published information can be adjusted in new media environment, and therefore, interaction requires a specific action (reaction) from communication actors (local government and/or citizens).

The main attribute of the new media logic is feedback from the audience, however, political institutes do not take into account the application of the criterion of responsiveness when disclosing information in order to maintain their formal image. The information in social media is streaming, so in order to get enough attention from the audience, the information must be clearly communicated to the audience. In order to represent operative information, Lithuanian municipalities present only the results of political decision-making and do not take into account the wider context, i.e. initiating and discussing political issues. The organized publicizing information can help prevent the confrontation between the formalities of information publicity and operability of new media. The municipalities, performing the activities and applying the principle of informativeness, help employees properly distribute their job responsibilities by relevant competences and increase citizens' trust in government. No less important is the principle of responsiveness, helping to assess the external perspectives of political

communication at the level of local government, taking into account the expectations of citizens with regard to government. Responsiveness is implemented through the response of the sender (political institutes) to the comments of the information recipient (citizens) and the coordination of follow-up discussions.

J. Habermas takes the position that since the 20th century, public sphere does not perform the functions in previous periods therefore, the public sphere loses its conceptual validity. Emerging feedback between local government and citizens in social media gives the opportunity to make good use of the social media tool by encouraging citizens to participate actively in politics by informing, advising and considering political decisions in the digital public sphere. New media should expand the functionality of traditional media; therefore, the work aims to reveal the broad perspectives on the use of social media. The traditional media message broadcast to a wide audience, so the message more accurately reproduces what happened in reality. The message transmitted to the audience through the new media is constantly being adjusted, so the reality is rebuilt every time and acquires greater interpretation. Local government communicates with citizens through a linear communication model, because it seeks to preserve the formal political content of the announcements, however, this position on social networks does not justify all functions of interactive communication. Municipalities should use traditional media and new media to communicate information to citizens. Lithuanian municipalities publicize information to citizens through traditional media – television, radio and the press; but they are less likely to use the new media, because it is difficult to implement the functions of this platform.

Political institutes seek to develop effective communication with citizens and use social networks for this purpose. Facebook is one of the most popular social networks in the world, because it connects 1.59 billion active users (*The Statistics Portal: Statistics and Studies from more than 18,000 Source*)². Every day citizens are involved in the social network Facebook, which is used about 68 per cent people in Lithuania; it maintains the position of the most socially owned social network³. Municipalities are developing their own accounts – virtual communities on social network Facebook under the terms of the platform. Since 2010, Lithuanian municipalities have started to create their own accounts on Facebook.

² Statista – *The Statistics Portal*. Access through Internet: <http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/> [viewed 23/06/2018].

³ TNS LT: Lietuviai plečia naudojamų socialinių tinklų ratą. Access through Internet: <http://www.tns.lt/lt/news/tns-lt-lietuviai-plecia-naudojamu-socialiniu-tinklų-rata/> [viewed 12/02/2017].

There are 60 municipalities in Lithuania; currently⁴ 52 municipalities have created their own accounts on social network Facebook. This municipal interest in Facebook is not sufficiently explained, therefore, it is important to discuss the types of citizen participation and their influence on political decisions in social media.

The scientific problem. The analysis of literature shows a lack of research on the interaction of Lithuanian municipalities with citizens in social networks and relevant insights to assess not only the active participation of citizens in social media, but also to reveal the applicability of democratic principles (informativeness and responsiveness) in practice. The local government is the closest to the members of the community, but it is moving away from citizens when local government makes political decisions on its own. The residents of Lithuania are the least involved in decision-making processes in local government⁵. It is important properly assess the ability of local government to help empower citizens to participate in politics at the level of local government. Political institutes that do not provide adequate opportunities for citizens to participate in political life and not assessing the ways in which citizens participate in local government, encourage local government to address the problem of democratic deficit. The democratic deficit is a technocratic process of politics, which lacks politics (Wallace, Smith, 1995). This challenge may be based on the formulation of the crisis of legitimacy proposed by Habermas (Habermas, 1973). Legitimacy crisis is the area of normality and functionality of a sociopolitical system. M. Castells, interpreting the wording of legitimacy crisis, said: „citizens do not recognize themselves in public institutions“ (Castells, 2008, p. 79). Therefore, the power relationship must be re-defined (Sassen, 2006). The declining legitimacy of democracy in the European Union is treated as a democracy deficit (Moravcsik, 2002). The main problem of civic participation is mistrust of political institutes. Therefore, responding to this problem, social media is interpreted as a tool that can potentially help empower citizens in politics.

The object of the research is the interaction between local government and citizens.

The aim of the research is to analyze the interaction between Lithuanian local governments and citizens on the social network Facebook.

⁴ 1 June 2017.

⁵ Pilietinės visuomenės institutas. Atvira valdžia: valdžios institucijų prieinamumo didinimas. (2007). Access through Internet: <http://www.civitas.lt/research/atvira-valdzia-valdzios-instituciju-prieinamumo-didinimas/> [viewed 23/06/2018].

The objectives of the research are the following:

1. To carry out a theoretical analysis of the specificities of interaction between local government and citizens in social media and to substantiate the analytical model formed based on different theories.

2. To develop and justify the research methodology for local government and citizen's communication on social media, arguing for methodological solutions and methodology for research implementation.

3. To conduct an empirical study and, based on its results and theoretical model, systematically to explain the specificities of interaction between local government and citizens, revealing opportunities created by social media and ways to empower citizens in politics.

Main theses defended in the doctoral dissertation:

1. E-participation is an active form of civic participation, where e-participation is considered an appropriate alternative to traditional civic participation, however, only Lithuanian municipalities see e-participation as an appropriate alternative to traditional civic participation, and Lithuanian district municipalities do not recognize e-participation as an alternative to traditional civic participation in politics.

2. The interaction between citizens and local government is a two-way communication, where informativeness and responsiveness are developed. All Lithuanian municipalities are developing informativeness, however, responsiveness is only being developed through the own accounts created by Lithuanian municipalities on Facebook.

3. Social media extends the functions of the public sphere, such as informativeness, mobilization and civic identity building. The publicity strategy on Facebook can help empower citizens to participate in politics, however, only a few Lithuanian municipalities have such a strategy.

4. The communication content of Lithuanian municipalities publicized to citizens in social network Facebook represent not the whole implementation of the policy process, but only the results achieved.

RESEARCH METHODOLOGY

Quantitative content analysis. The analysis used to explain the ways in which citizens participate in local government and adequate access using social media, also creating the theoretical research model Figure 1.

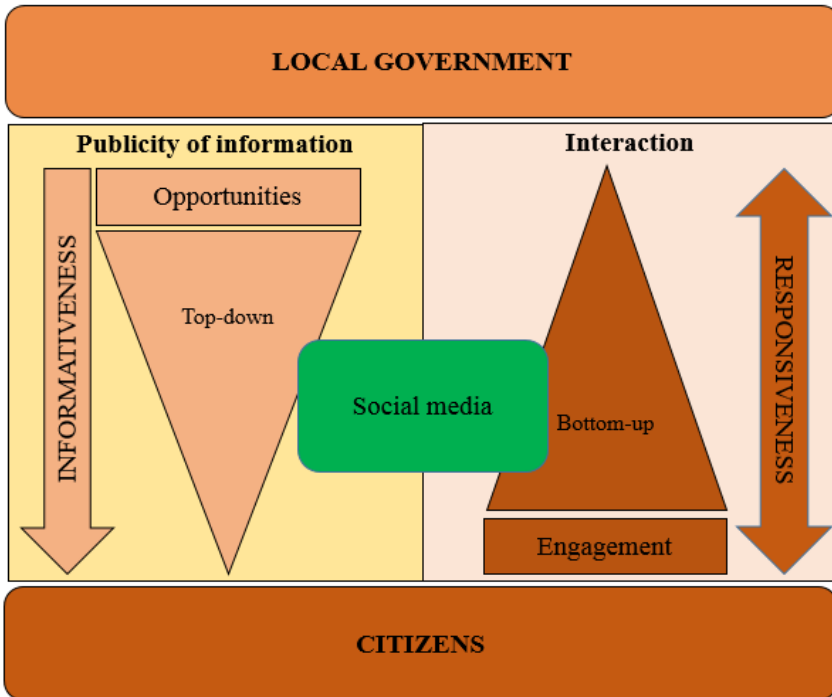

Figure 1. Theoretical model of communication between local government and citizens using social media
 Source: composed by the author

In 2015-2016, a quantitative content analysis was carried out, which evaluated the interactions of the accounts created by Lithuanian municipalities with the citizens on Facebook. The research identifies the strategies of information publicity by Lithuanian municipalities and assesses the activity of Facebook accounts created by Lithuanian municipalities. The results obtained in the study revealed the importance of informativeness and responsiveness criteria in order to maintain the principle of subsidiarity in social media.

Qualitative content analysis. In 2015, a qualitative content analysis carried out, which evaluated the content of the information published by Lithuanian municipalities –positioning of the 'citizens' topics in the accounts created by the municipalities on Facebook. After revealing the field of the content of the information generated by the municipalities, it was possible to identify the purpose of information dissemination by municipalities on social network Facebook. The results obtained in the study revealed that Facebook accounts created by

Lithuanian municipalities have to confirm the authorship and the subject matter of public information should not be different from the activities of a political institution.

Semi-structured interview. In 2016, a semi-structured interview was carried out with the employees of Lithuanian municipalities on the specifics of communication on the social network Facebook. The logic of the new media characterized by both communication and the speed of the publicity of information, but the information published by the political institute – municipalities is rather formal, oriented towards unidirectional communication. Local government initiates citizens to become involved in a political decision-making process, if organized public information on the social network Facebook and e-participation is treated as an alternative to civil participation.

Structure of the dissertation. The dissertation consists of an introduction, three main parts, covering the theoretical, methodological and empirical dimensions of the dissertation research, conclusions, and references to the literature and annexes.

The theoretical part of the dissertation „*The theoretical aspects of interaction between Lithuanian municipalities and citizens using the social network Facebook*“ discusses the uniqueness of local government in a democratic political system, focusing more on democratic principles: informativeness and responsiveness. The dissertation analyzes the forms of citizen participation, deepening into the ways of inclusion in local government according to the typology of e-participation. The characteristic of participatory democracy is based on the ways in which political institutions help citizens to participate directly in political processes. The democratic character of deliberations based on the ways in which political institutes contribute to the interests of citizens in the digital public sphere by developing discussions and deliberations.

The theoretical part compared the functions of digital public sphere with the functions of social media. The main functions of the public space are informativeness, mobilization of citizens and creation of civic identity, meanwhile and the social media expands the functions of the latter. As a result, the social media is interpreted as a tool and an appropriate platform to empower citizens in politics. This part analyzes the specifics of new media logic. The new media are gaining more power – influences political processes, so the most popular social network Facebook is not only a communication platform, but a virtual community too. At the end of the part, the specifics of the social network Facebook are presented.

The second part of the dissertation „*The methodology of interaction between Lithuanian municipalities and citizens using social network Facebook*“ presents the empirical research methodology. The paper presents a study on the interaction

between local government and citizens using the social network Facebook. Access to mixed methods aims to collect more diverse and richer empirical material about the interaction between local government and citizens in the digital public sphere – social network Facebook. The mixed method access instrument helps to reveal the ways used by municipal employees and appropriate opportunities to promote 'citizens' participation in local government.

The third part of the dissertation „*The results of interaction between Lithuanian municipalities and citizens using the social network Facebook*“ presents the results of empirical research. This work focuses on information dissemination strategies, created content of communication and the features of interaction between local government and citizens using the social network Facebook.

The dissertation consists of 192 pages, 16 tables and 24 figures as well as 9 annexes. The list of references contains 288 sources of literature.

CONCLUSIONS

1. Local government is created through the involvement of all members of a social organization': examining, adopting and implementing the political decisions. Distancing from the citizens, local government is facing the problem of democratic deficit, identified by the range of normality and functionality in the political system. Local government is a political body representing citizens' rights. The legal regulation (European Charter of Local Self-Government and the Republic of Lithuania Law on Local Self-Government) states that the political institutes must be the right way for citizens' to participate directly in politics. The post-communist power of managing the political system of Lithuanian self-government was decentralized. Throughout the process of political decentralization, members of territorial communities and their elected representatives are given more power to make public decisions. In order to increase the activity of citizens, it is important to pay attention to people's motivation to discuss issues that are relevant to society.

Civic consciousness is educated through deliberation and debate in a democratic society, making political decisions and obliging, i.e., it is up to the citizens to take responsibility for the arguments they make. Increasing citizens' responsibility requires more than just focusing on political decision-making, it is very important to focus on discussions about political decisions made. Lithuanian municipalities should treat civic participation as a continuous process when publishing information in social media, according to the aspects of information management process: preparation of solutions, decision-making, actions and consequences.

In order to empower citizens to participate in politic, local government should develop e-participation and enhance the interaction using social media. The results

of the research revealed that Lithuanian district municipalities do not treat e-participation as an alternative to civic participation in politics; Lithuanian municipalities often publish information on Facebook, however, information is disorganized and unplanned, and the potential of a second-generation platform is underestimated. The administration of Lithuanian municipality underestimates the impartiality of communication experts in politics and Lithuanian municipal accounts are not validated due to the ICT network structure.

2. Since the mid-twentieth century, transformation of public sphere marked a new era and new challenges. Digital public sphere is becoming synonymous to publicity, because once a variety of virtuality has been acquired, the boundary disappears between the represented world – the perceived world and that near world, this world is already experienced and easily recognizable to the viewer. One of the challenges of public space is the loss of its functions, either to please the audience or to absolutize the audience before it is eliminated. New media logic based on individual interests; meanwhile the local government represents the public interest. There appear the confronting positions between the creation of a subjective identity and a representative civic identity. The interaction between local government and citizens is measured by the procedural dimensions of liberal democracy – informativeness and responsiveness. The informativeness developed by political institutes facilitates the transparency. The normative standard of modern democracy is responsiveness which helps citizens to express their interests and consider them in the public sphere when making political decisions.

The responsiveness developed by local government and citizens helps to ensure appropriate ways of representing interests, so the various deliberations in the digital public sphere provide the opportunity to suspend the bias of cardinal interests, revealing the importance of pluralistic interests in society. Municipalities of the major cities of Lithuania seek to apply the criterion of responsiveness when communicating with citizens on the social network Facebook.

3. E-participation is a new form of civic participation that enables citizens to participate in political processes. In modern research, the types of citizen participation are divided into information, consultation and active involvement. Comparing the classification of e-participation with the classic typology of citizen participation (Arnstein), we can see that the active involvement of citizens in the e-participation classification takes a broader view, because consultation is an active civic participation form. The „bottom-up“ strategy dominates in the e-participation theory; it enables citizens to participate directly in political decision-making by providing appropriate means to represent civil rights and interests. However, it is also important to envisage the development of a „top-down“ strategy for e-participation as it helps to ensure the implementation of democratic processes. Applying these strategies, the e-participation helps to ensure the legitimacy of political institutions.

In order to engage citizens actively in the political decision-making process, it is worth to explain e-participation as an alternative to traditional citizen participation, because active citizen's participation has only a „bottom-up“ approach. Communication of local government with citizens must be based on mutual trust as it creates a strong connection and virtual community. Citizens' trust in the political institutes encourages them to become more involved in civic activities in society. The administration of Lithuanian district municipalities implements e-participation in local government; however, they are not inclined to treat e-participation as an alternative to traditional citizen participation.

4. The deliberations and debates of citizens in public sphere help to express interests and civil rights, encourage the mobilization of citizens to take an active part in public and political life. Publicity of information and representation of various events in public sphere constructs public opinion and creates civic identity. Publicity of information and representation of various events in public sphere constructs public opinion and creates a civic identity. Since the 19th century, public sphere began to disappear because the public debate was no longer rational (decreasing the arguments and ignoring the criterion of responsiveness). In order to ensure the existence of public spaces, the public communication must be impartial to the economy and politics.

The medialization of government and citizens using social media reveals the growing power of media in shaping public opinion. Public information published by political institutes in social media creates a formal image in society. Lithuanian municipalities, when creating a functional public space, must treat the messages of the political institute as the most important condition for their existence, which must be in line with their activities, so the image cannot be idealized.

5. New media is not only changing or correcting the organizational activities, it also provides more opportunities for activities. Social networks are becoming a tool for empowering citizens to participate in politics by expanding the functions of the public sphere.

Local government communicates with citizens according to the one-way communication in social media, because it seeks to maintain the formal image of a political institute, however this does not justify all the functions of digital public sphere. Lithuanian municipalities have to apply the information disclosure strategies according to the new media logic. The main attribute of the new media logic is the feedback from government's and citizen's perspectives. The source and user are exchanging communication roles for the feedback, so the political institutions become accountable to citizens, and citizens can initiate civic responsiveness.

The effectiveness of the communication process can be assessed by some certain criteria: time (publicity period and the speed of information transfer); clarity (information/message); and feedback. The communication can take place through one-way communication and two-way communication in the public sphere, however in the second case, communication efficiency is based not only on receiving (decoding) a post, but also on the novelty criterion that aims to make the information clear and recognizable to the audience. Lithuanian municipalities should be organized to share information on Facebook.

LIST OF PUBLICATIONS

1. Aurylaitė, I. (2017). Vietos valdžios ir piliečių interakcija socialiniame tinkle „Facebook“: Lietuvos savivaldybių atvejis. *Informacijos mokslai*. No. 78. 122–149.

2. Aurylaitė, I., Butkevičienė, E., & Bryer, A., T. (2017). Electronic participation at local governance level: an analysis of Lithuanian municipalities. *ECSM 2017 : Proceedings of the 4th European Conference on Social Media*. Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania, 3–4 July 2017 / Edited by Aelita Skaržauskienė and Nomedra Gudeliene. *Academic Conferences and Publishing International Limited*.

3. Aurylaitė, I. (2017). Vietos valdžios įgalinimas piliečius įtraukti į politinio sprendimo priėmimo procesą naudojant socialinį tinklą „Facebook“: Lietuvos savivaldybių atvejis. *Viešojo politika ir administravimas*. T. 16. No. 1. 68–80.

4. Aurylaitė, I. (2015). Ar galimas buvimas ir ką reiškia būti už komunikacinio galios diskurso. *Santalka: filosofija, komunikacija*. T. 25, No. 1. 64–72.

LIST OF PRESENTATIONS

1. Aurylaitė, I. (25/07/2018). Report: „Communication of Local Governance and Citizens in Social Media: the Case of Lithuanian Municipalities“. In the conference: „2018 IASIA-LAGPA Conference“ (Lima, Peru).

2. Aurylaitė, I. (20/04/2018). Report: „Vietos valdžios ir piliečių komunikacija socialinėse medijose: Lietuvos savivaldybių atvejis“. In the conference: „Contemporary Political Processes: Challenges and Opportunities“ Vytauto Didžiojo universitetas (Kaunas).

3. Aurylaitė, I., Butkevičienė, E., & Bryer, T., A. (20/04/2017) Report: „Electronic Participation at Local Governance Level: An Analysis of Lithuanian Municipalities“. In the conference: „4th European Conference on Social Media (ECSM)“ (Vilnius).

4. Aurylaitė, I. (2/06/2017) Plenary report: „The Decentralization of New Media in Local Governance: An Analysis of Lithuanian Municipalities“ at conference of „International Conference on Media Studies“. (Poland).

5. Aurylaitė, I. (20/05/2017). Report: „Naujosios medijos ir decentralizacija vietos savivaldoje: Lietuvos savivaldybių atvejis“ In the conference: „Lietuvos socialinių mokslų formas“ (Molėtai).

6. Aurylaitė, I. (5/05/2017). Report: „Kalbos ir mąstymo perskyra diskursyviose praktikose“ by the conference „Lietuvos filosofų draugija“ (Vilnius).

7. Aurylaitė, I. (27/04/2017). Report: „Naujųjų medijų decentralizacija ir elektroninis dalyvavimas vietos savivaldoje: Lietuvos savivaldybių atvejis“ In the conference: „Contemporary Political Processes: Challenges and Opportunity“ (Kaunas).

8. Aurylaitė, I. (18/11/2016). Report: „Elektroninis dalyvavimas ir informatyvumas vietos savivaldoje: Lietuvos savivaldybių atvejis“. In the conference: „8-ojoje nacionalinėje Lietuvos sociologų draugijos konferencija „Skirtys ir jungtys lokalumo – globalumo sandūroje“ (Vilnius).

9. Aurylaitė, I. (23/06/2016). Plenary report: „The New Media in Local Governance: a Case of Lithuanian Municipalities“ at conference of „3rd International Conference on Comparative Public Administration and Management – Intellectual Capital, Knowledge & Performance“ (NUPSPA)“. (Romanian).

10. Aurylaitė, I. (8/04/2016). Report: “Exploring the Communication Development of Both Political and Civil Societies: An Analysis of Lithuanian Municipal Facebook Interactions” at conference of “Social Governance: Developments in Digital Democracy”. UCF (USA).

11. Aurylaitė, I. (13/11/2015). Report: „Savanoriavimo įvaizdis medijose“ 7 – oje Nacionalinėje sociologų draugijos konferencijoje „Rizika ir netikrumas pokyčių visuomenėse“ (Kaunas).

12. Aurylaitė, I. (24/04/2015). Report: „Dalyvaujamas pilietiškumas ir pilietinio ugdymo praktikos formos Lietuvoje“. In the conference: „Rizika ir netikrumas pokyčių visuomenėje“ (Kaunas).

ABOUT THE AUTHOR

EDUCATION

2014-2018	Doctoral studies in Political Science Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities Kaunas University of Technology
2012-2014	Master in Political Science Faculty of Political Science and Diplomacy Vytautas Magnus University

2008-2012 Bachelor in Education and Teacher's specialty
Siauliai University

ADDITIONAL TRAINING AND RESEARCH VISITS

July 24, 2018	The international PhD seminar in „2018 IASIA-LAGPA Conference“ (Lima, Peru).
April 28 until July 28, 2018	Internship at University of Central Florida, Florida (USA).
February 27 until April 27, 2018	Internship at University of Latvia (Riga, Latvia).
August 1-5, 2016	International summer school “Social Media Theory and Data in Journalism and Political Communication”. Intensive theoretical and methodological course (2 ECTS). Organized by Radboud University (Nijmegen, Netherlands).

ACHIEVEMENT

2018	Granted support for academic achievements by the order of the Chairman of the Research Council of Lithuania.
------	--

RESEARCH EXPERIENCE

2018 – 2019	Lecturer, Kaunas University of Technology, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities
2017 – 2018	Lecturer, St. Ignatius of Loyola College
2015 – 2017	Research Assistant, School of Public Administration, University of Central Florida

REZIUMĖ

Liberalizmo tradicijoje akcentuojama demokratijos principų taikomumo praktikoje dilema, todėl pliuralistinės demokratijos šalininkai skiria kur kas daugiau dėmesio analizuodami normatyvines implikacijas politiniame gyvenime. Ankstesniuose dalyvavimo demokratijos teorijos darbuose (Pateman, 1970; 1985; Macphersonas, (cit. Held, 2002) buvo akcentuojamos piliečių galimybės tiesiogiai paveikti politinio sprendimo priėmimo procesą išreiškiant pilietines nuomones apie tam tikrus politinius klausimus ir jų sprendimus. Vėlesniuose dalyvavimo demokratijos teorijos darbuose (Barber, 2003; Strömbäck, 2005; 2008; 2013; 2014) piliečių dalyvavimas politikoje traktuojamas kaip tęstinis procesas, užimantis ilgą laikotarpį. Liberalios demokratijos principai yra informatyvumas (angl. *informativeness*) ir atliepiamumas (angl. *responsiveness*), būtent šie principai padeda užtikrinti demokratijos įgyvendinimą visuomenėje. Politikos institutai, viešindami informaciją piliečiams, užtikrina politikos išrinktųjų veiklos skaidrumą, o vietos valdžios ir piliečių reakcijos į informaciją apie įgyvendinamą politiką įprasmina atliepiamumo kriterijų. Sąlygas politiniam atliepiamumui atsirasti sudaro ne tik piliečiai, bet ir politikos veikėjai (politiniai institutai), inicijuodami svarstymus ir diskusijas apie aktualias pilietines temas.

Vietos valdžia, būdama arčiausiai piliečių, bando juos įgalinti dalyvauti politinio formavimo ir įgyvendinimo procesuose. Politinės komunikacijos sėkmę lemia savivaldos sukuriamos galimybės – informavimo priemonės, atskleidžiančios šiuolaikinės visuomenės pilietinio dalyvavimo tendencijas, ir tinkami būdai, padedantys piliečiams įsitraukti į politinį gyvenimą vietos savivaldoje. Į tai reaguojant, būtų itin aktualu svarstyti, kaip, esant naujoms komunikacinėms galimybėms, keičiasi savivaldos institucijų ir piliečių sąveika. Kitaip sakant, svarbu gilintis, kokių komunikacinių veiksmų ir priemonių pasitelkia (ir ar jas apskritai naudoja) vietos valdžios institucijos ir kaip į visas šias pastangas reaguoja piliečiai.

Vietos valdžia siekia paskatinti piliečius dalyvauti politikoje naudojant el. dalyvavimo strategijas. El. dalyvavimas yra organizuotas informacijos viešinimas, padedantis politiniams institutams įgalinti piliečius dalyvauti politikoje. Nors šis įrankis suteikia galimybę pasireikšti piliečių dalyvavimui ir atliepia informacinės visuomenės tendencijas, jo taikymas praktikoje yra ganėtinai sudėtingas. El. dalyvavimas yra sudėtingai įgyvendinamas vietos savivaldos lygmenyje (Malina, 2003; Gibson, Andrea, Stephen, 2004; Chadwick, 2006). Užsienio tyrėjai daugiausiai išvalgę yra pateikę vertindami piliečių dalyvavimo būdus ir jų kaitą elektroninėje erdvėje, svaresnių interpretacijų apie naują tokio dalyvavimo kokybę dar stinga, todėl kaip tik į tai ir siekiama susitelkti šiame moksliniame darbe. Kuriantis naujosios el. dalyvavimo formoms, politiniai institutai yra suinteresuoti identifikuoti sėkmingas informacijos viešinimo strategijas, kurios

padėtų piliečiams įsitraukti į politinį gyvenimą ir užtikrintų politinio proceso legitimumą.

Kiekvienoje valstybėje el. dalyvavimas yra išskirtinis, todėl yra svarbu atskleisti el. dalyvavimo strategijas Lietuvos vietos savivaldoje. 2017 m. ES „Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (*Digital Economy and Society Index*)⁶“ parodo žemesnį Lietuvos el. dalyvavimo indekso koeficientą palyginus su kitomis ES šalimis (lydere – Olandija ar Skandinavijos šalimis – Danija, Švedija bei Suomija). Daugiausiai skatinama el. dalyvavimo strategija yra „iš apačios į viršų“ (angl. *bottom-up*)⁶. „Sąjunga yra vienintelė išeitis, kuri Europai suteiks galimybę spręsti XXI a. iššūkius, kurie daro įtaką vietos gyventojams mūsų miestuose ir regionuose. Mūsų metodas yra paprastas: kurti Europą „iš apačios į viršų“ dalyvaujant Europos piliečiams“ (Lambertz, 2017). El. dalyvavimo strategija „iš apačios į viršų“ yra būdas, padedantis piliečiams tiesiogiai dalyvauti politikoje atstovaujant savo interesus ir sulaukiant atgarsio politiniuose procesuose. Taip atsiranda dialogas tarp vietos valdžios ir piliečių. El. dalyvavimo strategija „iš viršaus į apačią“ (angl. *top-down*)⁶ yra būdas, padedantis užtikrinti atstovaujamos demokratijos procedūras. Vietos valdžia, priimdama politinius sprendimus, derina asmens, grupių interesus su visuomeniniu interesu. Skirtingų interesų konsensusas pasiekiamas tik tarpusavyje sąveikaujant skirtingiems politiniams aktoriams. Šiuo atveju, vietos savivaldai sąveikaujant su piliečiais, yra pasiekiamas legitimumas, kuomet piliečiai pripažįsta savo vietos valdžios vykdomą veiklą, o vietos valdžia – piliečiams rūpimus klausimus ir svarbias problemas.

Politiniai institutai yra įpareigoti teikti informaciją piliečiams apie savo vykdomą veiklą, priimamus sprendimus ir viešinti politinę darbotvarkę. Atsižvelgiant į teisės aktų reglamentavimą, galima teigti, kad vietos valdžia turi sukurti tinkamas galimybes piliečiams dalyvauti politikoje, tačiau vietos valdžios informacijos suteikimas piliečiams yra reglamentuotas pernelyg abstrakčiai (Mažyulis, 2006, p. 73), todėl tampa sunku nustatyti organizuotą informacijos viešinimą piliečiams vietos savivaldos lygmenyje. Šiame darbe detalesnis dėmesys skiriamas vietos valdžios galimybėms dalintis informacija socialinėse medijose pagal atitinkamai identifikuojamą naujųjų medijų logiką.

Piliečių įsitraukimo į politinių reikalų svarstymą problemos nuolatos atsiduria mokslo klausimus keliančių tyrėjų ir viešosios politikos praktikų susidomėjimo centre. Analizuojant naujausias mokslines išvalgas, pastebimas akivaizdus atotrūkis tarp to, kiek su politika susijusios informacijos pasiekia

⁶ *Digital Economy & Society*. Digital Single Market (DESI). Prieiga per internetą: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> [žiūrėta 2018.06.23].

piliečius, ir to, kaip jie į tai reaguoja ir ar apskritai įsitraukia į viešosios politikos klausimų svarstymus (Grabe, Myrick, 2016). Šis didėjantis atotrūkis yra įvardijamas ir kaip vienas šiuolaikinio demokratinio gyvenimo paradoksų. Nors viešojoje erdvėje nestinga politinių įvykių ir įvairiausio pobūdžio informacijos apie juos, tai nesužadina didesnio piliečių domėjimosi politika. Kitaip sakant, vien tik informacijos gausa nėra pakankamas veiksnys, skatinantis piliečius įsitraukti į viešuosius reikalus. Dar daugiau – tarp naujesnių mokslinių išvalgų yra ir tokių, kuriose be išlygų įvardijama, jog šiuolaikinėse visuomenėse tiesiog nereikėtų tikėtis gausaus piliečių dalyvavimo (Parvin, 2015). Remiantis šią minimalistinę demokratinio dalyvavimo versiją palaikančiomis išvalgomis, pakaks tokio demokratinio gyvenimo kūrimo veiksmo, kuriuo nereikalaujama visa apimančio ir nuolatinio visų piliečių dalyvavimo.

Atlikta daug tyrimų, pasitelkiančių „viešosios erdvės“ normatyvinę sąvoką, kurioje įprasminamos pamatinės demokratinio viešojo kalbėjimo ir sprendimų priėmimo sąlygos, o politinės valdžios „reakcijai“ arba „atliepiamumui“ šiuolaikiniuose moksliniuose darbuose tenka kur kas mažesnis vaidmuo. Kaip tik dėl šios priežasties ir dėl specialiai keliamų naujų klausimų, susijusių su interaktyvios komunikacinės aplinkos aspektais, šiame moksliniame darbe daugiausiai susitelkiama ties vietos valdžios ir piliečių sąveika (angl. *interaction*), detaliau aptariant atliepiamumą – grįžtamąjį ryšį. Sąveikos koncepcija yra įvairiai aiškinama ir interpretuojama, tad šiame darbe gilinamasi būtent į vietos valdžios ir piliečių santykį, atsižvelgiant į platų piliečių dalyvavimo spektrą, pasižymintį skirtingais dalyvavimo tipais, sukeliančiais vis skirtingą įtaką svarstant įvairius klausimus ir (ne)priimant atitinkamus sprendimus. Tradiciniuose komunikacijos modeliuose informacijos sklaida tarp siuntėjo ir gavėjo (auditorijos) gali sutelkti arba atskirti piliečius. Naujųjų medijų aplinkoje atsiradus galimybei plėtoti grįžtamąjį ryšį, skelbiamą informaciją galima koreguoti, tad sąveika pareikalauja konkretaus veiksmo (reakcijos) iš komunikacijos dalyvių (vietos valdžios ir/ar piliečių).

Naujųjų medijų logikos pagrindinis atributas yra grįžtamasis ryšys iš auditorijos, tačiau politiniai institutai, siekdami išlaikyti formalų įvaizdį, viešindami informaciją, neatsižvelgia į atliepiamumo kriterijaus taikymą. Socialinėse medijose informacija yra srautinė, tad norint sulaukti pakankamo dėmesio iš auditorijos, informacija turi būti aiškiai perteikiama auditorijai. Lietuvos savivaldybės, siekdamos reprezentuoti operatyvią informaciją, pristato tik politinio sprendimo priėmimo rezultatus ir neatsižvelgia į platesnį kontekstą, t.y. politinių klausimų inicijavimą ir diskusijas. Organizuotas informacijos viešinimas gali padėti išvengti konfrontacijos tarp politinio instituto informacijos viešinimo formalumo ir naujųjų medijų operatyvumo. Savivaldybės, vykdydamos savo veiklą, taikydamos informatyvumo principą, padeda darbuotojams tinkamai pasiskirstyti darbo pareigomis pagal jų turimas kompetencijas ir didina piliečių

pasitikėjimą valdžia. Ne mažiau svarbus principas yra atliepiamumas, padedantis įvertinti išorines politinės komunikacijos perspektyvas vietos savivaldos lygmenyje, atsižvelgiant į piliečių keliamus lūkesčius valdžios atžvilgiu. Atliepiamumas yra įgyvendinamas informacijos siuntėjui (politiniams institutams) reaguojant į informacijos gavėjo (piliečių) komentarus ir koordinuojant tolimesnę diskusijų eigą.

Habermasas laikosi pozicijos, kad nuo XX a. viešoji erdvė nebeatlieka ankstesniais laikotarpiais jai būdingų funkcijų, todėl viešoji erdvė nebetenka savo conceptualaus pagrįstumo. Socialinėse medijose atsirandantis grįžtamasis ryšys tarp vietos valdžios ir piliečių suteikia galimybę tinkamai išnaudoti socialinių medijų įrankį skatinant piliečius aktyviai dalyvauti politikoje: informuojant, konsultuojant ir svarstant politinius sprendimus skaitmeninėje viešojoje erdvėje. Naujosios medijos turėtų praplėsti tradicinių medijų funkcijas, todėl darbe siekiama atskleisti plačias socialinių medijų naudojimo perspektyvas. Tradicinių medijų perduodama žinutė yra transliuojama plačiajai auditorijai, tad pranešimas tiksliau atkartoja realybėje nutikusius įvykius. Naujųjų medijų pagalba perduodama žinutė auditorijai yra nuolat koreguojama, taigi realumas kas kartą perkuriamas ir įgyja didesnio masto interpretacijų. Vietos valdžia, komunuodama su piliečiais, taiko linijinį komunikacijos modelį, nes siekia išlaikyti skelbiamų pranešimų formalųjį politinį turinį, tačiau ši pozicija socialiniuose tinkluose nepateisina visų interaktyviosios komunikacijos funkcijų. Savivaldybės, viešindamos informaciją piliečiams, turėtų naudoti tradicines ir naujasias medijas. Lietuvos savivaldybės informaciją viešina per tradicines medijas – televiziją, radiją ir spaudą, rečiau pasitelkia naujasias medijas dėl sudėtingai įgyvendinamų šios platformos funkcijų.

Politiniai institutai siekia plėtoti efektyvią komunikaciją su piliečiais ir tam naudoja socialinius tinklus. „Facebook“ yra vienas iš populiariausių socialinių tinklų pasaulyje, jis jungia 1,59 mlrd. aktyvių vartotojų (*The Statistics Portal: Statistics and Studies from more than 18,000 Source*)⁷. Piliečiai kasdien įsitraukia į šį socialinį tinklą, kuriuo Lietuvoje naudojasi apie 68 proc. internetautų, jis išlaiko daugiausiai vartotojų turinčio socialinio tinklo poziciją⁸. Nuo 2010 m. ir Lietuvos savivaldybės jame pradėjo kurti savo paskyras, virtualiąsias bendruomenes. Tai daro pagal platformos joms suteikiamas sąlygas. Lietuvoje yra 60 savivaldybių,

⁷ Statista – *The Statistics Portal*. Prieiga per internetą: <http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/> [žiūrėta 2018.06.23].

⁸ TNS LT: Lietuviai plečia naudojamų socialinių tinklų ratą. Prieiga per internetą: <http://www.tns.lt/lt/news/tns-lt-lietuviai-plecia-naudojamu-socialiniu-tinklu-rata/> [žiūrėta 2017.02.12].

šiuo metu⁹ 52 savivaldybės turi paskyras socialiniame tinkle „Facebook“. Savivaldybių susidomėjimas šia platforma yra nepakankamai išsamiai paaiškinamas, todėl išlieka svarbu aptarti piliečių dalyvavimo politikoje tipus ir jų sukeltą įtaką priimant politinius sprendimus socialinėse medijose.

Temos ištirtumas

Moksliniai tyrinėjimai apie el. dalyvavimą yra gausiai diskutuojami akademinėje bendruomenėje (Norris, 2003; Gibson, Lusoli, Ward, 2005; Macintosh, Angus, 2008; Lironi, 2016). 2012 m. A. E. Howard parengė išsamų darbą „Prisijungimas prie bendruomenių: kaip vietos savivalda pasitelkdama socialines medijas įpareigoja piliečius¹⁰). Šiame darbe buvo pristatyti tyrimo rezultatai, atskleidžiantys tai, kad socialinės medijos gali būti naudojamos kaip įrankis, padedantis piliečius paskatinti dalyvauti politinių sprendimų priėmimo procese. 2015 m. J. Firmstone ir S. Coleman pristatė savo darbą „Visuomenės įsitraukimas į vietos savivaldą: piliečių balsai ir įtaka virtualiose komunikacinėse erdvėse“¹¹. Pastarajame tyrime laikomasi nuostatos, kad Jungtinės Karalystės vietos valdžios komunikacija su piliečiais atskleidžia pilietiško padėties vietos savivaldoje. M. C. Kittilson ir R. J. Dalton (2011), analizuodami Jungtinės Amerikos Valstijose (JAV) mažėjantį socialinį kapitalą, koncentruojasi į naujas socialinio įsipareigojimo (angl. *engagement*) formas skirdami daug dėmesio piliečių sąveikoms, padedančioms kurti virtualiąją pilietinę visuomenę. Ankstesniuose moksliniuose tyrimuose internete plėtojamos sąveikos sulaukė skeptiško vertinimo, tačiau naujuosiuose tyrimuose el. dalyvavimas įgauna pozityvesnį vertinimą (Boulianne, 2009). Švedijos profesorius P. Dahlgren, atlikdamas mokslinius tyrinėjimus apie naujųjų medijų sukeltą įtaką demokratijai, akcentuoja naujųjų pilietinių dalyvavimo formų steigimosi svarbą priimant politinius sprendimus (Dahlgren, 2015, p. 30). 2017 m. B. Kalsnes, G. Enli ir A. O. Larsson (2017) ragino daugiau dėmesio skirti skirtingoms žmonių galimybėms prisijungti prie interneto, nes vartotojų aktyvumas yra nevienareikšmiškas, priklausantis nuo naujųjų medijų logikos identifikavimo, o tai atitinkamai lemia politikos sąveikos atsiradimą tarp politikų ir piliečių.

Moksliniai tyrinėjimai apie vietos valdžios ir piliečių sąveiką socialinėse medijose padeda įvertinti šiuolaikinės visuomenės bruožus ir medijų daromą poveikį piliečiams. Pastaraisiais metais JAV mokslininkai atliko daug mokslinių

⁹ 2017 m. birželio mėn. 1 d.

¹⁰ „Connecting with Communities: How Local Government is Using Social Media to Engage with Citizens (2012)“.

¹¹ „Public Engagement in Local Government: the Voice and Influence of Citizens in Online Communicative Spaces (2015)“.

tyrinėjimų apie socialinių medijų sukeliama įtaką visuomenei, taikant informatyvumo ir atliepiamumo (Halpern, Gibbs, 2012; Mergel, 2013) principus. Tad, vertinant vietos valdžios ir piliečių sąveiką socialinėse medijose, svarbu taikyti pastaruosius kriterijus. Akademiniėje bendruomenėje didelis dėmesys skiriamas politinių institutų – ministerijų, migracijos ir kitų subjektų – komunikacijai su piliečiais, naudojant naujas medijas. Pastarasis tyrinėjimų rakursas yra plėtojamas Skandinavijos šalyse, JAV, Australijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Norvegijos mokslininkai (Thorbjørnsrud, Figenschou, Ihlen, 2014) skyrė savo dėmesį aptariant mediatizacijos poveikį viešajai biurokratijai (angl. *public bureaucracies*). M. Fredriksson, T. Schilleman ir J. Pall (2015) įvardijo, kad Norvegijos savivaldos institucijos yra padariusios strateginių komunikacinių sprendimų, pakeitusių jų kasdienės darbo veiklas. Ir šis pasikeitimas įvardijamas kaip ryšio su piliečiais mediatizacija, t.y. medijų logikos (greičio, visų kitų savybių) paveiktas kasdienio darbo perstruktūravimas.

2012 m. JAV vieni pirmųjų K. Lovejoy ir G. D. Saxton gilinosi į nevyriausybiinių organizacijų socialinių medijų naudojimą. Remdamasi šiu mokslininkų pagrindinėmis idėjomis, 2017 m. Wanzhu Shi sėkmingai apsigynė disertaciją „Socialinių medijų ir suinteresuotų šalių santykiai nevyriausybinėse organizacijose“¹² Centrinės Floridos universitete (JAV). Shi atliktas išsamus tyrimas naudojant „Quintly“ programą atskleidė, kodėl yra svarbu nevyriausybinėms organizacijoms strategiškai naudoti socialines medijas. Atsižvelgiant į šio tyrimo iniciatyvumą ir duomenų reprezentatyvumą, rengiant disertaciją 2015–2016 m. taip pat buvo atliekamas kiekybinis tyrimas apie vietos valdžios ir piliečių sąveiką socialiniame tinkle „Facebook“ naudojant „Quintly“ programą.

Lietuvoje atliekant mokslinius tyrimus apie medijų poveikį demokratijai, R. Žiliukaitė (2004) akcentavo interneto naudojimo paskirties kriterijų, kuris siejamas su teigiamu arba neigiamu interneto sukeliamu poveikiu socialiniams santykiams. Nors medijos yra vertinamos dviprasmiškai, jų naudojimo paskirtis ir informacijos valdymas išlieka pagrindiniais aspektais, lemiančiais demokratijos kokybę. A. Krupavičius ir L. Šarkutė teigia, kad „žiniasklaida sėkmingai atlieka piliečių dalyvavimo mobilizacijos funkciją, jei ji suteikia visuomenei reikalingų politinių žinių, skatina jos domėjimąsi politika, taip pat politines diskusijas bei dalyvavimą visais prieinamais kanalais, svarbiausias iš kurių yra rinkimai“ (Krupavičius, Šarkutė, 2004, p. 175).

¹² „Social Media and Stakeholders’ Relationship in Nonprofit Organizations (2017)“.

Akademinėje bendruomenėje akcentuojama naujų politinio dalyvavimo formų ir naujų pilietinio dalyvavimo būdų tyrinėjimų svarba. Su interaktyviosios komunikacijos įsitvirtinimu užsimezga nauji politinio ir pilietinio dalyvavimo būdai (Balčytienė, Vinciūnienė, 2012, p. 5). Naujųjų dalyvavimo formų raiška siejasi su tradicinėmis dalyvavimo formomis. R. Petrauskienė ir R. Žilinskas (2013), atlikdami mokslinį tyrimą apie el. dalyvavimą Lietuvos vietos savivaldoje, paminėjo, kad didėja interneto įtaka rinkėjų aktyvumui. El. dalyvavimas gali padėti padidinti piliečių aktyvų dalyvavimą politikoje. Rinkimuose nedalyvaujantys piliečiai turėtų būti motyvuoti dalyvauti demokratinės politikos kūryboje kitomis formomis (Laurėnas, 2014, p. 213). Naujosios pilietinio dalyvavimo formos gali būti traktuojamos kaip alternatyva tradicinėms pilietinio dalyvavimo formoms. Naujosios pilietinės praktikos pasižymi socialinių tinklų organizuotumo svarba. A. Ramonaitė (2015) teigia, kad Lietuvoje trūksta pilietinių praktikų: „nėra taip, kad Lietuvoje yra mažai veiklių žmonių. Tiesiog neatsiranda pilietinių praktikų, kurios žmonėms būtų įprastos. Man keista, kodėl žmonės negali išeiti į savo kiemą susiorganizuoti talkos. Tačiau jeigu kas nors suorganizuoja, per televizorių pasako, kad reikia išeiti ir susitvarkyti, tai žmonės tą ir padaro“.

Lietuvos akademinėje bendruomenėje dažnai analizuojamos Lietuvos el. dalyvavimo formos neatsiejant nuo el. demokratijos ir el. valdžios koncepcijų (Paliulis, Pabedinskaitė, Šaulinskas, 2007; Petrauskas, Malinauskienė, Paražinskaitė, Vegytė, 2009, Riekašius, 2011). Nepaisant didelio susidomėjimo el. dalyvavimu, yra sudėtinga atskleisti teorinę perspektyvą, juolab apibrėžti aiškius teorinius rėmus, tad dažniausiai apsiribojama el. dalyvavimo formų taikomumu praktikoje. Atliekant mokslinius tyrimus apie el. dalyvavimą Lietuvos savivaldoje dažnai pasirenkamos internetinių svetainių valdymo analizės (Domarkas, Lukoševičienė, 2006; Urbušaitytė, Veikutis, 2010). Literatūroje mažai skiriama dėmesio Lietuvos savivaldybių paskyrų kūrimui socialiniuose tinkluose. Pastarajam atvejui galime priskirti 2015 m. „Pilietinės visuomenės instituto“ atliktą darbą „Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas“¹³, kuriame pateikiamos išvalgos apie Lietuvos savivaldybių kuriamų paskyrų aktyvumą socialiniame tinkle „Facebook“.

¹³ Pilietinės visuomenės institutas. (2015). Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas Prieiga per internetą: http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2015/08/VRM-tyrimo-ataskaita_final.pdf [žiūrėta 2015.04.12].

Tyrimo problema

Atlikta literatūros analizė rodo, kad trūksta mokslinių tyrimų apie Lietuvos savivaldybių sąveiką su piliečiais socialiniuose tinkluose ir atitinkamų įžvalgų, padedančių įvertinti ne tik piliečių aktyvumą socialinėse medijose, bet ir atskleisti demokratiškus principus (informatyvumo ir atliepiamumo) taikomumą praktikoje. Vietos valdžia, būdama arčiausiai bendruomenės narių, nutolsta nuo piliečių, kuomet priimami politiniai sprendimai savarankiškai. Lietuvos gyventojai yra mažiausiai įtraukiami į sprendimų priėmimo procesus vietos savivaldoje¹⁴. Svarbu tinkamai įvertinti vietos valdžios galimybes ir būdus, padedančius piliečius įgalinti dalyvauti politikoje vietos savivaldos lygmenyje. Politiniai institutai, nesuteikiantys tinkamų galimybių piliečiams dalyvauti politiniame gyvenime ir neįvertinantys piliečių dalyvavimo būdų vietos savivaldoje, paskatina demokratinio stygiaus problemas išvystyti vietos savivaldoje. Demokratijos stygius yra technokratinis politikos procesas, kuriame stinga politikos (Wallace, Smith, 1995). Šį iššūkį galime pagrįsti J. Habermaso pasiūlyta legitimumo krizės (Habermas, 1973) formule, aiškinama sociopolitinės sistemos normatyvumo ir funkcionalumo nuotoliu. M. Castellsas, interpretuodamas Habermaso pasiūlytą legitimumo krizės aiškinimą, yra linkęs akcentuoti „piliečių savęs nepripažinimą visuomenės institucijose“ (Castells, 2008, p. 79), todėl galios santykiai turi būti iš naujo apibrėžiami (Sassen, 2006). Mažėjantis demokratijos legitimumas ES yra traktuojamas demokratijos stygiumi (Moravcsik, 2002). Pagrindinė piliečių dalyvavimo problema tampa nepasitikėjimas politiniais institutais. Atsižvelgiant į šią problemą, darbe socialinės medijos yra aiškinamos kaip įrankis, galimai padedantis įgalinti piliečius dalyvauti politikoje.

Darbo objektas yra vietos valdžios ir piliečių sąveika socialinėse medijose.

Darbo tikslas yra išanalizuoti Lietuvos vietos valdžios ir piliečių sąveiką socialiniame tinkle „Facebook“.

Darbo uždaviniai:

1. Atlikti vietos valdžios ir piliečių sąveikos specifikos socialinėse medijose teorinę analizę ir pagrįsti skirtingų teorijų pagrindus suformuotą analitinį modelį.

2. Parengti ir pagrįsti socialinių medijų naudojimo vietos valdžios ir piliečių komunikacijoje tyrimo metodologiją argumentuojant metodologinius tyrimo įgyvendinimo sprendimus ir metodiką.

¹⁴ Pilietinės visuomenės institutas. Atvira valdžia: valdžios institucijų prieinamumo didinimas. (2007). Prieiga per internetą: <http://www.civitas.lt/research/atvira-valdzia-valdzios-instituciju-prieinamumo-didinimas/> [žiūrėta 2018.06.23].

3. Atlikti empirinį tyrimą ir, remiantis jo rezultatais bei teoriniu modeliu, sistemškai paaiškinti vietos valdžios ir piliečių sąveikos specifiką, atskleidžiant socialinių medijų kuriamas galimybes ir būdus įgalinti piliečius dalyvauti politikoje.

Ginamieji teiginiai:

1. El. dalyvavimas yra aktyvi piliečių dalyvavimo forma, kuomet el. dalyvavimas traktuojamas tinkama alternatyva tradiciniam piliečių dalyvavimui, tačiau tik Lietuvos miestų savivaldybės el. dalyvavimą vertina kaip tinkamą alternatyvą tradiciniam piliečių dalyvavimui politikoje, o Lietuvos rajonų savivaldybės el. dalyvavimo nepripažįsta kaip lygiavertės alternatyvos tradiciniam piliečių dalyvavimui politikoje.

2. Piliečių ir vietos valdžios sąveika yra abipusė komunikacija, kai yra plėtojamas informatyvumas ir atliepiamumas. Visos Lietuvos savivaldybės orientuotos į informatyvumą, tačiau atliepiamumas yra plėtojamas tik Lietuvos miestų savivaldybių sukurtose „Facebook“ paskyrose.

3. Socialinės medijos praplečia viešosios erdvės funkcijas, tokias kaip informatyvumas, mobilizacija ir pilietinio identiteto kūrimas. Informacijos viešinimo strategija socialiniame tinkle „Facebook“ gali padėti įgalinti piliečius dalyvauti politikoje, tačiau tokią strategiją turi tik nedaugelis Lietuvos savivaldybių.

4. Lietuvos savivaldybių komunikacijos turintys, viešinamas piliečiams socialiniame tinkle „Facebook“ reprezentuoja ne visą politikos proceso įgyvendinimą, o tik pasiektus veiklos rezultatus.

Tyrimo metodai:

Kiekybinė turinio analizė. Darbe pristatomi tyrimai apie Lietuvos savivaldybių sąveiką su piliečiais socialiniame tinkle „Facebook“. 2015–2016 m. buvo atlikta kiekybinė turinio analizė, identifikuotos Lietuvos savivaldybių informacijos viešinimo strategijos ir vertintas Lietuvos savivaldybių sukurtų paskyrų aktyvumas. Gauti rezultatai atskleidė informatyvumo ir atliepiamumo kriterijų svarbą siekiant išlaikyti subsidarumo principą socialinėse medijose.

Kokybinė turinio analizė. 2015 m. buvo atlikta kokybinė turinio analizė, kurioje vertintas Lietuvos savivaldybių viešinamos informacijos turinys – piliečių (socialinio tinklo naudotojų) temų pozicionavimas sukurtose savivaldybių paskyrose. Atskleidus savivaldybių sukurtose paskyrose viešinamos informacijos turinio tematikos lauką, atsiranda galimybė identifikuoti savivaldybių informacijos viešinimo paskirtis socialiniame tinkle „Facebook“. Gauti rezultatai atskleidė, kad Lietuvos savivaldybių sukurtos paskyros turi patvirtinti autorystę, o

viešinamos informacijos tematika neturėtų skirtis nuo politinio instituto vykdomos veiklos.

Pusiau struktūruotas interviu. 2016 m. buvo atlikti pusiau struktūruoti interviu su Lietuvos savivaldybių darbuotojais apie sąveikos specifiką socialiniame tinkle „Facebook“. Naujųjų medijų logika pasižymi atsirandančiu grįžtamuju ryšiu ir informacijos viešinimo operatyvumu, tačiau politinio instituto – savivaldybių – skelbiama informacija yra ganėtinai formali, orientuota į vienkryptę komunikaciją. Vietos valdžia inicijuoja piliečių įsitraukimą į politinio sprendimo procesą tik tuomet, kai organizuotai viešina informaciją socialiniame tinkle ir el. dalyvavimą traktuoja kaip alternatyvą politiniam dalyvavimui.

Disertacijos struktūros ir turinio pristatymas

Disertaciją sudaro įvadas, trys pagrindinės dalys, apimančios disertacijos tyrimo teorinę, metodologinę ir empirinę dimensijas, disertacijos pabaigoje pateikiamos išvados, nuorodos į naudotus literatūros šaltinius ir priedai.

Disertacijos pirmojoje dalyje „*Teoriniai vietos valdžios ir piliečių sąveikos aspektai*“ aptariamas vietos savivaldos išskirtinumas demokratinėje politinėje sistemoje, daugiau dėmesio skiriant demokratijos principams – informatyvumui ir atliepiamumui. Darbe analizuojamos piliečių dalyvavimo formos gilinantis į įsitraukimo būdus vietos savivaldoje pagal el. dalyvavimo tipologiją. Taip pat pristatoma demokratijos modelių charakteristika, siekiant išlaikyti nuoseklų aiškinimą, šie demokratijos modeliai interpretuojami atsižvelgiant į politinės sistemos ir politinio proceso perspektyvas. Dalyvavimo demokratijos charakteristika yra grindžiama politinių institutų sukuriama būdais, padedančiais piliečiams tiesiogiai dalyvauti politiniuose procesuose. Svarstymų demokratijos charakteristika yra grindžiama politinių institutų sukuriama būdais, užtikrinančiais piliečių atstovaujamus pliuralistinius interesus skaitmeninėje viešojoje erdvėje, plėtojant diskusijas ir svarstymus.

Moksliniame darbe lyginamos viešosios erdvės ir socialinių medijų funkcijos. Pagrindinės viešosios erdvės funkcijos yra piliečių mobilizacija, pilietinio identiteto kūrimas ir informatyvumas, o socialinės medijos praplečia pastarąsias. To pasakoje socialinės medijos yra aiškinamos kaip įrankis, kuris gali padėti įgalinti piliečius dalyvauti politikoje. Šioje dalyje aptariama naujųjų medijų logikos specifiška. Naujosios medijos įgyja vis daugiau galios – įtakos politiniuose procesuose, todėl populiariausias socialinis tinklas „Facebook“ yra bendravimo platforma, kurioje kuriasi virtualios bendruomenės.

Disertacijos antrojoje dalyje „*Vietos valdžios ir piliečių sąveika socialiniame tinkle „Facebook“: tyrimo metodologija*“ pristatoma empirinių tyrimų metodologija. Darbe naudojamas aprašomasis atvejo analizės tipas padedantis ne tik suprasti tiriamus reiškinius, bet ir atskleisti jų pobūdį ir praktikas.

Tad darbe svarbu ne tik vertinti vietos valdžios ir piliečių sąveiką socialinėse medijose, bet ir atskleisti įvairias Lietuvos savivaldybių praktikas naudojant socialinį tinklą „Facebook“. Mišrių metodų prieiga siekiama surinkti įvairesnę ir turtingesnę empirinę medžiagą apie vietos valdžios ir piliečių sąveiką skaitmeninėje viešojoje erdvėje – socialiniame tinkle „Facebook“. Mišrių metodų prieigos instrumentarijus padeda atskleisti savivaldybių darbuotojų teikiamus būdus ir tinkamas galimybes, padedančias skatinti piliečių dalyvavimą vietos savivaldoje.

Disertacijos trečiojoje dalyje *„Vietos valdžios ir piliečių sąveika socialiniame tinkle „Facebook“: tyrimo rezultatai“* pristatomi empirinių tyrimų rezultatai. Šiame darbe koncentruojamasi į informacijos viešinimo strategijas, kuriamą įvaizdį bei sąveikos bruožus tarp vietos valdžios ir piliečių socialiniame tinkle „Facebook“.

Disertacijos apimtis – 192 puslapiai, joje pateikiama 16 lentelių ir 24 paveikslėliai. Bibliografinį aprašą sudaro 288 šaltiniai. Darbo pabaigoje pateikiami 9 priedai.

IŠVADOS

1. Savivalda susikuria per visų socialinės organizacijos narių dalyvavimą: nagrinėjant, priimant ir įgyvendinant politinius sprendimus. Vietos savivalda, nutoldama nuo piliečių, susiduria su demokratijos stygiaus problema, identifikuojama normatyvumo ir funkcionalumo nuotoliu politinėje sistemoje. Vietos savivalda yra politinis organas, atstovaujantis piliečių teises. Teisinis reglamentavimas (Europos vietos savivaldos chartija ir LR vietos savivaldos įstatymas) nurodo, kad politiniai institutai turi sudaryti tinkamus būdus piliečiams tiesiogiai dalyvauti politikoje.

Pokomunistinė Lietuvos savivaldos politinės sistemos valdymo galia buvo decentralizuota. Politinės decentralizacijos proceso metu teritorinių bendruomenių nariams ir jų išrinktiems atstovams perduodama daugiau galių priimti viešuosius sprendimus. Siekiant didinti piliečių aktyvumą, yra svarbu atkreipti dėmesį į žmonių alimybę diskutuoti, sprendžiant visuomenėje aktualias problemas. Pilietinis sąmoningumas demokratinėje visuomenėje yra ugdomas per svarstymus ir diskusijas priimant politinius sprendimus ir įpareigojant piliečius prisiimti atsakomybę dėl savo išreikštų argumentų. Siekiant didinti piliečių atsakingumą, būtina koncentruotis ne tik į politinių sprendimų priėmimo procesą, bet ir į priimtų politinių sprendimų aptarimą. Lietuvos savivaldybės, viešindamos informaciją socialinėse medijose, piliečių dalyvavimą turi traktuoti kaip tęstinį procesą atsižvelgiant į informacinio vadybinio proceso aspektus: sprendimų parengimą, sprendimų priėmimą, veiksmus ir pasekmes.

Vietos valdžia, siekdama įgalinti piliečius dalyvauti politikoje, turi plėtoti el. dalyvavimą ir stiprinti sąveiką naudojant socialines medijas. Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad Lietuvos rajonų savivaldybės el. dalyvavimo netraktuoja kaip alternatyvos piliečių dalyvavimui politikoje. Savivaldybės turi remtis gerosiomis didžiųjų miestų praktikomis ar užsienio politinių institutų patirtimi, susijusia su socialinėmis medijomis. Vietos savivalda, naudodama socialinį tinklą „Facebook“, turi numatyti informacijos viešinimo strategijas ir jas reglamentuoti bendrosiose savivaldybių komunikacijos strategijose. Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad Lietuvos savivaldybės dažnai viešina informaciją socialiniame tinkle „Facebook“, tačiau informacija yra neorganizuojama ir neplanuojama, taip pat neįvertinamos antrosios kartos platformos galimybės.

Vietos valdžios komunikacija su piliečiais socialinėse medijose turi būti nešališka politikai valdant nuosavas paskyras socialiniuose tinkluose ir patvirtinant autorystę, sukuriant tinklinę struktūrą, naudojant pirmosios ir antrosios kartos platformas. Atlikto tyrimo duomenys atskleidė, kad Lietuvos savivaldybės administracija nepakankamai įvertina komunikacijos ekspertų nešališkumą politikai, o Lietuvos savivaldybių paskyrų autorystė nėra patvirtinama atsižvelgiant į tinklinę IKT struktūrą.

2. Nuo XX a. vid. viešosios erdvės transformacija žymėjo naują erą, o kartu ir naujus iššūkius. Skaitmeninė viešojo erdvė pastaraisiais dešimtmečiais virsta viešumo sinonimu, nes, įgavus virtualumo atmainų, nyksta riba tarp reprezentuojamo – menamo pasaulio, ir artimo pasaulio, kuris yra jau išgyventas ir lengvai atpažįstamas žiūrovui. Vienas iš viešosios erdvės iššūkių yra jos funkcijų nykimas dėl siekio pataikauti auditorijai arba suabsoliutinant auditoriją iki jos eliminavimo. Kadangi naujųjų medijų logika yra paremta individualiais interesais, o vietos valdžia atstovauja viešąjį interesą, susiduriame su konfrontuojančiomis pozicijomis tarp kuriamos subjektyvios tapatybės ir reprezentuojančio pilietinio identiteto.

Vietos valdžios ir piliečių sąveika yra vertinama pagal liberaliosios demokratijos procedūrinės dimensijas – informatyvumą ir atliepiamumą. Politinių institutų plėtojamas informatyvumas padeda įgyvendinti skaidrumą. Šiuolaikinės demokratijos normatyvumo standartas yra atliepiamumas, padedantis išreikšti piliečiams savo atstovaujamus interesus ir juos apsvarstyti viešojoje erdvėje priimant politinius sprendimus.

Vietos valdžios ir piliečių plėtojamas atliepiamumas padeda užtikrinti tinkamus interesų atstovavimo būdus, tad įvairūs svarstymai skaitmeninėje viešojoje erdvėje suteikia galimybę suspenduoti kardinalų interesų šališkumą atskleidžiant pliuralistinių interesų laikymosi svarbą visuomenėje. Tik Lietuvos didžiųjų miestų savivaldybės, bendraudamos su piliečiais socialiniame tinkle „Facebook“, siekia taikyti atliepiamumo kriterijų.

3. El. dalyvavimas yra nauja dalyvavimo forma, įgalinanti piliečius dalyvauti politiniuose procesuose. Šiuolaikiniuose moksliniuose tyrinėjimuose piliečių dalyvavimo tipai yra skirstomi į informaciją, konsultaciją ir aktyvų įsitraukimą. Palyginus el. dalyvavimo klasifikaciją su klasikine piliečių dalyvavimo tipologija (Arnstein), galime pastebėti, kad el. dalyvavimo klasifikacijoje aktyvus piliečių dalyvavimas užima platesnį akiratį, nes konsultavimas yra priskiriamas prie aktyvaus pilietinio dalyvavimo. El. dalyvavimo teorijoje dominuoja „iš apačios į viršų“ strategija, įgalinanti piliečius tiesiogiai dalyvauti priimant politinius sprendimus, suteikiant tinkamus būdus atstovauti pilietines teises ir interesus. Tačiau kalbant apie el. dalyvavimą taip pat yra svarbu numatyti „iš viršaus į apačią“ strategijos taikymą, nes tai padeda užtikrinti demokratiškus procesus įgyvendinimą. Šių strategijų taikymas plėtojant el. dalyvavimą padeda užtikrinti politinių institutų legitimumą.

Siekiant aktyvaus piliečių įsitraukimo į politinių sprendimų priėmimo procesą, verta el. dalyvavimą aiškinti kaip alternatyvą tradiciniam piliečių dalyvavimui, nes aktyvus piliečių dalyvavimas yra pasiekiamas tik vadovaujantis „iš apačios į viršų“ strategija. Vietos valdžios komunikacija su piliečiais turi būti pagrįsta tarpusavio pasitikėjimu, tai sukuria tamprus ryšius ir kuria virtualias bendruomenes. Piliečių pasitikėjimas valdžios institucijomis paskatina juos aktyviau įsitraukti į pilietinę – politinę veiklą visuomenėje. Lietuvos rajonų savivaldybių administracijos įgyvendina el. dalyvavimą vietos savivaldoje, tačiau nėra linkusios traktuoti el. dalyvavimo kaip alternatyvos tradiciniam piliečių dalyvavimui.

4. Piliečių svarstymai ir diskusijos viešojoje erdvėje padeda išreikšti interesus ir pilietines teises, skatina mobilizuotis piliečius aktyviai dalyvauti visuomeniniame ir politiniame gyvenime. Informacijos viešinimas ir įvairių įvykių reprezentacija viešojoje erdvėje konstruoja viešąją nuomonę ir kuria pilietinį identitetą. Nuo XIX a. viešoji erdvė pradėjo nykti, nes viešosios diskusijos nebėra racionalios (mažėja argumentų ir nebėra atsižvelgiama į svarbų atliepiamumo kriterijų). Siekiant užtikrinti viešosios erdvės egzistavimo sąlygą, viešoji komunikacija turi būti nešališka ekonomikai ir politikai.

Valdžios ir piliečių mediatizacija naudojant socialines medijas atskleidžia didėjančią medijų galią formuojant viešąją nuomonę. Politinių institutų viešinama informacija socialinėse medijose kuria formalų įvaizdį visuomenėje. Lietuvos savivaldybės, kurdamos funkcionalią viešąją erdvę, svarbiausia jos egzistavimo sąlygą turi traktuoti politinio instituto skelbiamus pranešimus, kurie turi atitikti jų vykdomą veiklą, tad įvaizdis negali būti idealizuojamas.

5. Naujosios medijos ne tik keičia ar koreguoja organizacinę veiklą, bet ir suteikia daugiau veiklos galimybių. Socialiniai tinklai tampa įrankiu, įgalinančiu piliečius dalyvauti politikoje, nes praplečia viešosios erdvės funkcijas.

Vietos valdžia komunikuoja su piliečiais pagal vienkryptę komunikaciją socialinėse medijose, nes siekia išlaikyti politinio instituto formalųjį įvaizdį, tačiau tai nepateisina visų skaitmeninės viešosios erdvės funkcijų. Lietuvos savivaldybės turi taikyti informacijos viešinimo strategijas atsižvelgiant į naujųjų medijų logiką. Pagrindinis naujųjų medijų logikos atributas yra grįžtamasis ryšys, atsirandantis iš valdžios ir piliečių perspektyvų. Dėl grįžtamojo ryšio šaltinis ir vartotojas keičiasi komunikaciniais vaidmenimis, tad politikos institutai tampa atskaitingi piliečiams, o piliečiai gali inicijuoti pilietinį atliepiamumą.

Viešojoje erdvėje komunikacija gali vykti pagal vienkryptę komunikaciją, o sąveika atsiranda tik dvikryptėje komunikacijoje, tačiau antruoju atveju komunikacijos efektyvumas yra pagrindžiamas ne tik skelbiamos žinutės gavimu (atkodavimu), bet ir keliamu naujumo kriterijumi, kuriuo siekiama, kad informacija būtų aiškiai suprantama ir atpažįstama auditorijos dalyvių. Lietuvos savivaldybės turi organizuotai dalintis informacija socialiniame tinkle „Facebook“, tik šiuo atveju gali būti įgyvendinamas informacijos viešinimo strategijos taikymas socialinėse medijose.

LITERATURE/LITERATŪRA

1. Barber, B. R. (2003). *Strong democracy: participatory politics for a new age*. Berkeley, Calif.: London University of California Press.
2. Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. 616(1), p. 78–93.
3. Chadwick, A. (2006). *Internet Politics: States, Citizens and New Communication Technologies*. New York: Oxford University Press.
4. *Digital Economy & Society. Digital Single Market (DESI)*. Access through Internet: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> [viewed 23/06/2018].
5. Fisher, M. (2009). *Capitalist Realism: Is There No Alternative?* Ropley, Hants: Zero Books.
6. Gibson, R. K. Andrea, R. & Stephen, J. W. (2004). *Electronic Democracy: Mobilisation, Organisation and Participation via New ICT's*. London: Routledge.
7. Grabe, Maria E. & Jessica G. Myrick (2016). Informed Citizenship in a Media-Centric Way of Life. *Journal of Communication*. Vol. 66. No. 2. p. 215–235.
8. Habermas, J. (1973). *Legitimation Crisis*. Boston: Beacon Press.
9. Harvey, D. (2011). *The Enigma of Capital and the Crises of Capitalism*. London: Profile Books.
10. Held, D. (2002). *Demokratijos modeliai*. Vilnius: Eugrimas.
11. Lambertz, K. H. (2017). *Europos Sąjungos padėtis: regionų ir miestų požiūris*. Access through Internet: <https://cor.europa.eu/lt/news/Pages/state-of-the-union-the-view-of-regions-and-cities.aspx> [viewed 23/06/2018].
12. Malina, A. (2003). E-Transforming Democracy in the UK: Considerations of Development and Suggestions for Empirical Research. *Communications: The European Journal of Communication Research*. 28(2), p.135–155.
13. Mažylis, L. (2006). Viešųjų ryšių organizacinių modelių raida Lietuvos savivaldybėse. *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai*. Nr. 37, p. 71–85.
14. Moravcsik, A. (2002). *In Defence of the „Democratic Dificit“ Reassessing Legitimacy in the European Union*. JCMS, p. 603–624.
15. Europos regionų komitetas (2018). *Partnerystė siekiant Europos vietos lygmeniu*. P. 3.

16. Parvin, P. (2015). Is Deliberative Democracy Feasible? Political Disengagement and Trust in Liberal Democratic States. *The Monist*. 98, p. 407–423.
17. Pateman, C. (1970). *Participation and Democratic Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
18. Pateman, C. (1985). *The Problem of Political Obligation: A Critique of Liberal Theory*. Cambridge: Polity Press.
19. Pilietinės visuomenės institutas. *Atvira valdžia: valdžios institucijų prieinamumo didinimas*. (2007). Access through Internet: <http://www.civitas.lt/research/atvira-valdzia-valdzios-instituciju-prieinamumo-didinimas/> [viewed 23/06/2018].
20. Sassen, S. (2006). *Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
21. *Statista – The Statistics Portal*. Access through Internet: <http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/> [viewed 23/06/2018].
22. Strömbäck, J. & Esser, F. (2014). *Mediatization of Politics: Towards a Theoretical Framework*. In Strömbäck, J. *Mediatization of Politics: Understanding the Transformation of Western Democracies* p. 3–28. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
23. Strömbäck, J. & Aelst Van, P. (2013). Why Political Parties Adapt to the Media: Exploring the Fourth Dimension of Mediatization. *International Communication Gazette*. 75, p. 58–341.
24. Strömbäck, J. (2008). Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics. *The International Journal of Press/Politics*. 13(3), p. 228–246.
25. Strömbäck, J. (2005). In search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism. *Journalism Studies*. P. 331–345.
26. Teisės aktų registras. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas. Access through Internet: <https://www.e-tar.lt/portal/en/legalAct/TAR.FA13E28615F6/IVWPymiKpk> [viewed 28/12/2017].
27. Wallace, W. (1995). Democracy or Technocracy? European Integration and the Problem of Popular Consent. *West European Politics*. 19(3), p. 57–137.

UDK 316.776:004.738.5(474.5)(043.3)

SL344. 2019-10-07, 2,25 leidyb. apsk. l. Tiražas 50 egz.

Išleido Kauno technologijos universitetas, K. Donelaičio g. 73, 44249 Kaunas
Spausdino leidyklos „Technologija“ spaustuvė, Studentų g. 54, 51424 Kaunas